

DARÁNYI IGNÁC TERV

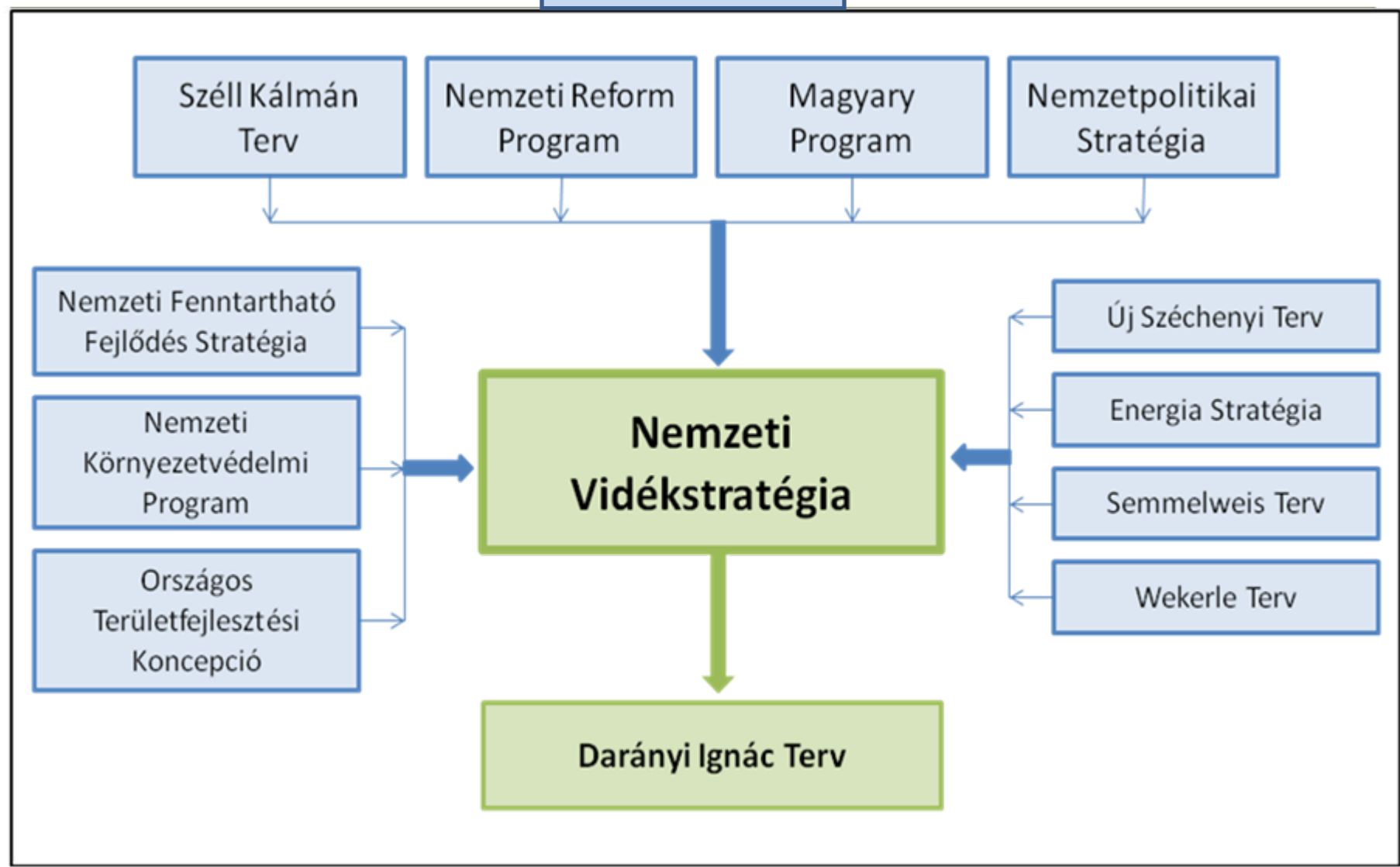
VIDÉKFEJLESZTÉSI
MINISZTERIUM

Vidékfejlesztés félidőben

V. Németh Zsolt
vidékfejlesztésért felelős államtitkár

Helyzetelemzés - vidéki térségek, közösségek

- **Demográfiai válság (a lakosság elöregedése, elvándorlás)**
- **Társadalmi és térbeli egyenlőtlenségek**
 - **munkanélküliség (2008-ban a 15-59 éves korosztályban regisztrált munkanélküliség a vidéki térségekben 10,1%, a nem vidéki térségekben 4,3% volt)**
 - **szegénység (a szegények közel fele vidéki környezetben él, a nagyon szegény lakosság esetében kétharmados a vidéki arány)**
 - **vállalkozási aktivitás alacsony (az ezer lakosra jutó vállalkozások száma a nem vidéki térségekben 86, a vidéki térségekben 43 volt 2007-ben)**
 - **nő az inaktívok aránya (egyres vidéki kistelepülésen az arányuk a 70%-ot is meghaladja)**
 - **az alapellátások hiánya és alacsony színvonala (óvoda, iskola, posta, orvos)**
 - **elmaradottabb infrastrukturális ellátottság (közműellátottság, települési elérhetőség)**
- **Helyi közösségek szétesése**
- **A kölcsönösségen és munkamegosztáson alapuló vidék-város kapcsolat megváltozott (a vidék növekvő városra utaltsága)**

Stratégiai területek és teendők

1. Természeti erőforrások és értékek védelme, fenntartható használata
2. Vidéki környezetminőség
3. Föld- és birtokpolitika
4. Fenntartható agrárszerkezet- és termeléspolitika
5. Hozzáadott érték növelés, biztonságos élelmiszerellátás, biztonságos piac
6. Helyi gazdaságfejlesztés
7. Vidéki szellemi és fizikai infrastruktúra, életképes vidéki települések, helyi közösségek

NEMZETI VIDÉKSTRATÉGIA 2020

STRATÉGIAI TERÜLETEK

TERMÉSZETI ERŐFORRÁSOK, KÖRNYEZET

Természeti erőforrások és értékek védelme, fenntartható használata

Vidéki környezet-minőség

AGRÁR- ÉS ÉLELMISZERGAZDASÁG

Föld-, és birtokpolitika

Fenntartható agrárszerkezet, és termeléspolitika

Hozzáadott érték növelés, biztonságos élelmiszerellátás, biztonságos piac

VIDÉKI GAZDASÁG, VIDÉKI KÖZÖSSÉGEK

Helyi gazdaság-fejlesztés

Vidéki szellemi és fizikai infrastruktúra, életképes vidéki települések, helyi közösségek

NEMZETI STRATÉGIAI PROGRAMOK

Talajvédelmi és ásványi nyersanyag program

Ivóvíz program

Szennyvíz program

Természeti értékek, területek ökoszisztéma szolgáltatások védelme és helyreállítása program

Települési csapadékvíz-gazdálkodás program

Levegőtisztaság-védelmi és zajterhelés csökkentési program

Környezet-biztonsági program

Vízkezelés- és vízminőségvédelmi program

Zöldterületi rendszer fejlesztése, helyi természeti értékek védelme program

Területi vízgazdálkodási program

Hulladék-gazdálkodási program

Föld- és birtokrendezési, üzemszabályozási program

Demográfiai földprogram, „fiatal gazda életpályamodel” program

Ökológiai gazdálkodás program

Génmegőrzési program

Táj- és agrár-környezetgazdálkodási program

Állattenyésztés-fejlesztési program

Lovasprogram

„Kert-Magyarország” kertészeti program

Szőlő- és borprogram

Szántóföldi növénytermesztés program

Gyepgazdálkodás program

Erdőprogram

Halgazdálkodási program

Vadgazdálkodási program

Élelmiszer-feldolgozás program

Ellenőrzött élelmiszerlánc program

„Egészséges helyi terméket a közétkeztetésbe” program

Agrármarketing, bel- és külpia program

Helyi termék, helyi piac, közvetlen értékesítés program

Helyi energiatermelés- és ellátás program

Vidéki turizmus, falusi vendéglátás program

Kézműves program

Szövetkezes-fejlesztési program

Helyi vállalkozásfejlesztés, szociális gazdaság program

Szociális földprogram

Képzési, szakoktatási program

Fogyasztói szemléletformálás program

Népfőiskola program

Modellgazdaságok, tájközpontok, agrár-szaktanácsadási program

Kutatási-fejlesztési, innovációs program

Falufejlesztés, vidéki értéktár és örökség program

TÉRSÉGI KOMPLEX VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAMOK

Tanyás térségek fejlesztési programja

Aprófalvas térségek fejlesztési programja

Tisza-völgy komplex fejlesztési program

Homokhátság program

Ormánság program

Cserehát program

Tokaj-Hegyalja Világörökségi Térségfejlesztési program

„Vidékfejlesztési együttműködések a kárpát-medencei határon túli magyarsággal” program

Darányi Ignác Terv

A Nemzeti Vidékstratégia céljainak eléréséhez, programjainak végrehajtásához szükséges eszközöket és intézkedéseket a Darányi Ignác Terv foglalja keretbe.

Alappillérei, fő intézkedési területei az alábbiak:

- **a jogszabályi környezet megújítása, életszerűvé tétele**
- **hatékony, ügyfélbarát támogatási és intézményrendszer kialakítása**
- **szemléletformálási, képzési programok és akciók indítása**
- **uniós és hazai társfinanszírozású programok kidolgozása és indítása**
- **nemzeti finanszírozású programok kidolgozása és indítása**

Összes forrás: 1300 Mrd Ft	Kötelezettségvállalás teljesülése	Kifizetés teljesülése
I. tengely: A mezőgazdasági és erdészeti ágazat versenyképességének javítása	83,1 %	50,2 %
II. tengely: A környezet és a vidék fejlesztése	99,1 %	54,7 %
III. tengely: A vidéki élet minősége és a vidéki gazdaság diverzifikálása	72,7 %	36,6 %
IV. tengely: a LEADER program, azaz a közösségi vidékfejlesztés helyi akciócsoportokon keresztül	57,7 %	12,0 %
Összesen	85,7 %	47,8 %

I. Tengely

- **Gazdaságátadás**

A támogatás célja a mezőgazdasági termelő tevékenységet végzők korösszetételének – a fiatal mezőgazdasági termelők támogatásával összehangolt – javítása, az elaprózódott birtokszerkezet ésszerű koncentrálódásának elősegítése, és a gazdaságok átlagos méretének növelése.

Támogatási kérelmet nyújthatnak be: Azok az 55 év feletti, de még nem nyugdíjas gazdák, akik az elmúlt 10 évben mezőgazdasági tevékenységet folytattak, és legalább három hektáron gazdálkodnak. Jelentkezhetnek a termelő munkavállalói is.

Rendelkezésre álló keretösszeg: mintegy 2,5 milliárd Ft

Mekkora a támogatás összege és mértéke? A pályázók legfeljebb 7 éven keresztül kaphatnak jövedelempótló jellegű támogatást, melynek kötelező legkisebb munkabérhez viszonyított összege az átadandó gazdaság méretétől függ.

Mikortól lehet támogatási kérelmet benyújtani? Várhatóan 2012. december 1. és 2013. január 15. között

I. Tengely

Folyamatban van az alábbi jogcímek kapcsán beérkezett támogatási kérelmek feldolgozása:

- Mezőgazdasági termékek értéknövelése
- Fiatal gazdák induló támogatása
- Állattartó telepek korszerűsítése
- GAZDANet

Folyamatos forrásfigyelés

Kertészeti géptámogatás megnyitása - visszafolyó források függvényében

II. Tengely

- **Erdő-környezetvédelmi kifizetések**

A támogatás önkéntes alapú, kötelező előírásokon túlmutató erdő-környezetvédelmi kötelezettségeket vállalók részére adható 9 különböző célprogramon (+ 3 alcélprogramon) keresztül. Támogatási időszak célprogramtól függően 1-5-7-10 év

Támogatási kérelmet nyújthatnak be: Erdőgazdálkodók: magánszemélyek, önkormányzatok, valamint ezek társulásai, többségi állami tulajdonú szervezetek nem támogathatók

Rendelkezésre álló keretösszeg: a teljes – 2007–2013-as – tervciklusra 87,3 millió euró (az ÚMVP 8. sz. módosításának jóváhagyásával 53,9 millió euróra a csökkent)

Mekkora a támogatás összege és mértéke? Célprogram előírásaitól függően min. 50 maximum 280 euró/ha. Természetkímélő anyagmozgatás célprogram esetén a kiközelített faanyag után 17,45 euró/m³, de legfeljebb 50 m³-nek megfelelő euró/ha (A támogatási egységárak a Vidékfejlesztési Program folyamatban lévő 9. sz. módosítása szerint nemzeti kockázatra megemelésre kerültek!)

Mikortól lehet támogatási kérelmet benyújtani? 2012. október 1. és november 30. között

II. Tengely

- **Erdészeti potenciál helyreállítása**

Az intézkedés célja: Természeti katasztrófák (hó, jég, szél, belvíz, fagy, aszály, tűz, illetve árvíz által okozott erdőkárok) által károsított erdők erdészeti potenciáljának helyreállításának támogatása.

Támogatható tevékenységek: az erdőfelújítást megelőző terület-előkészítési, károsodott faállomány letermelési; első kiviteli; pótlási; tűrevágási vagy sarjzattatási tevékenységek, illetve ezekhez kapcsolódó kiegészítő intézkedésekre padka; bakhát; rőzsefonat vagy talajfogó gát létesítése.

Támogatási kérelmet nyújthatnak be: erdőgazdálkodók

Rendelkezésre álló keretösszeg: a teljes – 2007–2013-as – tervciklusra 10,7 millió euró (Az Erdészeti potenciál helyreállítása, valamint a bevezetni kívánt megelőző intézkedések alintézkedésekre összesen.)

Mekkora a támogatás összege és mértéke? Támogatási kérelmenként minimum 400, maximum 2.365 euró/ha támogatási összeg adható. (ÚMVP folyamatban lévő 9.sz. módosításának megfelelően)

Mikortól lehet támogatási kérelmet benyújtani? 2012. október 1. és november 30. között

II. Tengely

- ***Nem termelő beruházások erdőterületen - Szerkezetátalakítás alintézkedés***

Az intézkedés nagyban hozzájárul a leromlott szerkezetű, illetve idegenhonos fafajokból álló erdőtársulások termőhelynek megfelelő, őshonos fafajokból álló erdőtársulásokká történő átalakításához. Az intézkedés célja a megfelelő szintű elegyesség, több szintes állományszerkezet kialakítása az erdőkben, az erdők természetességének javítása, biológiai sokféleségének megőrzése és növelése, valamint egészségi állapotának javítása.

Támogatási kérelmet nyújthatnak be: erdőgazdálkodó.

Rendelkezésre álló keretösszeg: a teljes – 2007–2013-as – tervciklusra 45.000.000 euró (az ÚMVP 9. sz. módosításának jóváhagyásával 32,6 M euróra csökken)

Mekkora a támogatás összege és mértéke?

- a) erdőállomány alatti erdősítéssel történő szerkezetátalakítás esetén 1.400 eurónak megfelelő forintösszeg hektáronként;
- b) tarvágást követő szerkezetátalakításnál
- ba) fafajcsere esetén 1.019 eurónak megfelelő forintösszeg hektáronként,
- bb) fafajcsere, tuskózás, gyökérfésülés esetén 1.670 eurónak megfelelő forintösszeg hektáronként,
- bc) fafajcsere, fainjektálás vagy tuskókenés esetén 2.090 eurónak megfelelő forintösszeg hektáronként;
- c) állománykiegészítéssel történő szerkezetátalakítás esetén 496 eurónak megfelelő forintösszeg hektáronként.

Mikortól lehet támogatási kérelmet benyújtani? 2012. október 1. és november 30. között

II. Tengely

- Kifizetés kedvezőtlen adottságú területeken gazdálkodók részére
- Natura 2000 gyepterületeken történő gazdálkodáshoz nyújtandó kompenzációs támogatás
- *Őshonos és veszélyeztetett mezőgazdasági állatfajták genetikai állományának tenyésztésben történő megőrzése*
- *Nem termelő mezőgazdasági beruházásoknak nyújtott támogatás*
- Mezőgazdasági területek első erdősítése
- Agrár-erdészeti rendszerek kialakítása
- Erdő-környezetvédelmi intézkedések
- Kompenzációs támogatás Natura 2000 erdőterületen
- Erdészeti potenciál helyreállítása
- Nem termelő beruházások erdőterületen — Szerkezetátalakítás

III. Tengely Horizontális intézkedések

- A nem mezőgazdasági tevékenységgé történő diverzifikálás előkészítés alatt (kb. 7 Mrd Ft forrás), várhatóan 2012 novemberében jelenik meg a jogcímrendelet, kérelembenyújtás kezdete várhatóan 2013 február
 - Natura 2000 fenntartási/fejlesztési tervek készítése
Forrás: 550 M Ft
Kérelembenyújtás: 2012. június 1. és 15. között projektterv benyújtása a Szakmai Bizottsághoz, majd a Szakmai Bizottság támogatásával nyújthatott be az ügyfél támogatási kérelmet 2012. július 15. és augusztus 15. között.
- A 244 meghirdetett Natura 2000-es terület közül 232 db támogatási kérelem került benyújtásra.**

III. Tengely Horizontális intézkedések

A vidéki gazdaság és a lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások bővítése:

Integrált közösségi szolgáltató tér kialakítása (IKSZT)

Eredmények:

Beérkezett kérelmek száma: 810 db

Támogatott ügyfelek száma (2012. október 9.): 575

Támogatási kérelmekben jóváhagyott összeg: **25 452 202 614 Ft**

2012.09.18. nappal bezárólag a kifizetett támogatás összeg: **14 490 953 645 Ft.**

275 db ügyfél nyújtott be már utolsó kifizetési kérelmet, ebből már kifizetett állapotú
225 db (2012. október 9.)

III. Tengely Nem horizontális intézkedések

A Helyi Vidékfejlesztési Stratégián (HVS) keresztül, integráltan megvalósuló intézkedések (nem horizontális intézkedések) – LEADER-szerű megvalósítás, végrehajtásuk fő szabály szerint LEADER HACs-okon keresztül történik

- **Mikrovállalkozások létrehozásának és fejlesztésének támogatása** (támogatási kérelem benyújtás: 2012. június 1. – július 1. – nem kerül a továbbiakban megnyitásra)
947 db kérelem érkezett **11.586.493.772 Ft** támogatási igénnyel
- **Turisztikai tevékenységek ösztönzése** (támogatási kérelem benyújtás: 2012. július 1. – július 31.)
583 db kérelem érkezett **10.407.667.575 Ft** támogatási igénnyel
- **Falumegújítás és –fejlesztés** (támogatási kérelem benyújtás: 2012. október 15. – november 15.)
- **A vidéki örökség megőrzése** (támogatási kérelem benyújtás: 2012. október 15. – november 15.)

Ez utóbbi két intézkedés esetében a támogatási kérelem benyújtási időszak előreláthatólag **két héttel meghosszabbításra** kerül.

IV. Tengely LEADER

Új LEADER pályázati kör várhatóan 2013 tavasz

- a LEADER Program egyszerűsítése folyamatban van (pályázati rendszer, benyújtandó dokumentumok köre, helyi döntéshozatal erősítése)
- LEADER II. pályázati körében közel 6000 pályázat érkezett be a LEADER HACs-okhoz

Új jogcímek:

Nemzetközi együttműködések:

- Folyamatos benyújtás: 2012. Október 30. – 2013. augusztus 31. között
- Forrás: 3,5 Mrd Ft
- Ügyfelek: LEADER HACs-ok

Térségen belüli együttműködések – a jogcímrendelet egyeztetés alatt áll, megjelenése 2012. novemberére várható

- Forrás: 3,5 Mrd Ft
- Ügyfelek: LEADER HACs-ok
- Kérelembenyújtás: folyamatos lesz

Európa 2020 stratégia

Közös Stratégiai Keretrendszer (CSF)

– lefedi az ERFA-t, EMVA-t, ESZA-t, Kohéziós Alapot és ETHA-t, tükrözi az EU2020 célokat közös tematikai célkitűzésekkel, melyek megvalósítására mindegyik alapon kulcslépéseket határoz meg

Partnerségi Szerződések

– nemzeti szintű dokumentum mely leírja hogy kerülnek felhasználásra az alapok az EU2020-as célok megvalósítása érdekében

•Vidékfejlesztés: EMVA

Egyéb CSF alapok
(ERFA, ESZA, Kohéziós Alap, ETHA)

Átfogó témák: *Innováció, Környezet és Klímaváltozás*

Prioritások

Tudástransfer és innováció előmozdítása a mezőgazdaságban, erdészetben és vidéken

Versenyképesség és a gazdaságok életképességének növelése

Az élelmiszer-lánc szerveződésének és az ágazati kockázatkezelés ösztönzése

A mezőgazdasági és erdészeti ökoszisztémák helyreállítása, megőrzése és erősítése

Erőforrás-hat. előmozdítása, alacsony CO₂ kibocsátású és a körny-i kihívásokra rugalmasan reagáló mg, élip.,erdő tám.

Társadalmi kirekesztés, szegénység elleni küzdelem és gazdasági fejlődés előmozdítása vidéken

Vidékfejlesztési Program(ok)

Uniós vidékfejlesztési prioritások

- Tudásátadás és az innováció előmozdítása
- A versenyképesség fokozása a mezőgazdasági termelés valamennyi típusa esetében és a mezőgazdasági üzemek életképességének javítása;
- Az élelmiszerlánc szervezésének és a kockázatkezelésnek a mezőgazdaság terén történő előmozdítása;
- A mezőgazdaságtól és az erdészettől függő ökoszisztémák állapotának helyreállítása, megőrzése és javítása;
- Az erőforrás-hatékonyság előmozdítása, valamint az alacsony szén-dioxid-kibocsátású és az éghajlatváltozáshoz alkalmazkodni képes gazdaság irányába történő elmozdulás támogatása a mezőgazdasági, az élelmiszer-ipari és az erdészeti ágazatban;
- A társadalmi befogadás előmozdítása, a szegénység csökkentése és a gazdasági fejlődés támogatása a vidéki térségekben.

Változások a 2007-2013-as időszakhoz képest

Az EU Alapok közös keretrendszere – egyszerűsítés és a szabályok harmonizálása, Különböző uniós alapok programjainak összehangolása

- Közös Stratégiai Keretrendszer (ernyőrendelet) és Partnerségi Szerződés
- Mérföldköveken alapuló teljesítményértékelés és előzetes feltételek (ex-ante kondicionalitások)

Közös Stratégiai Keret (KSK)

- A Bizottság készíti el, az uniós politikák és eszközök hatékony koordinálására
- Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégia célkitűzéseit és céljait a KSK-alapokra vonatkozó főbb intézkedésekhez hozzárendelő dokumentum
- A közös stratégiai keretnek meg kell tehát határoznia a fő támogatási területeket, a kezelendő területi kihívásokat, a szakpolitikai célkitűzéseket, az együttműködési tevékenységek prioritásait, a koordinációs mechanizmusokat, valamint a tagállamok gazdaságpolitikájával való koherenciát és következetességet biztosító mechanizmusokat.

Változások a 2007-2013-as időszakhoz képest

Partnerségi Szerződés

- át kell ültetnie a közös stratégia keretben előírt elemeket a nemzeti végrehajtási folyamatba
- komoly kötelezettségvállalásokat kell tartalmaznia az uniós célkitűzéseknek az alapok programozása által való elérésére
- A tagállam és a Bizottság köti meg, amelyet a tagállam készít el a Bizottsággal együttműködve
- valamennyi alapot magába foglalja (ERFA, ESZA, KA, EMVA, ETHA)
- A teljes EMVA keret 5%-ának teljesítmény tartalékként való elkülönítése

Uniós célkitűzések és Vidékstratégia

Közös Stratégiai Keret

Európai Regionális Fejlesztési Alap
Európai Szociális Alap
Kohéziós Alap
+ Közös Agrárpolitika eszközei

EU stratégiai irányok

- EU 2020 stratégiával való összhang
- Tematikus koncentráció fokozása: komolyabb hatások
- Teljesítmény fokozása ún. kondicionalitások és ösztönzők révén (szankciók is)
- Értékelés fejlesztése, teljesítmény- és eredményközpontú szemlélet
- Új, innovatív pénzügyi eszközök

- Területi kohézió érvényesítése
 - *vidéki térségek, város-vidék kapcsolat*
 - *regionális különbségek csökkentése*
 - *új köztes régió kategória a fejlett és az EU átlagtól elmaradó régiók között*
- Partnerségi együttműködés fokozása
- Egyszerűbb végrehajtási rendszer
- Közösségvezérelt helyi fejlesztések
 - *speciális helyi kezdeményezések LEADER módszertan mintájára*

A vidékfejlesztés új elemei

- A vidékfejlesztési rendszer átalakul. Lényegi változás, hogy a **vidékfejlesztési támogatások egy keretbe (KSK) kerülnek** a strukturális alapokkal.
- A rugalmasság biztosítása érdekében **megszűnik a tengelyszerű felosztás.**
- A tagállamok **húsz intézkedésből álló csomagból** válogathatnak. Lehetőség van **tematikus alprogramok** kialakítására.
- **A LEADER akciócsoportok több alap** (Európai Szociális Alap, Európai Regionális Fejlesztési Alap, EMVA) **által támogatott stratégiákat** **alkothatnak.**

Köszönöm a figyelmüket!